

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

Спеціальність: «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Спеціалізація: «НАРОДНІ ІНСТРУМЕНТИ»

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

Як правило, абітурієнт повинен мати відповідну довузівську підготовку (закінчити вищий навчальний заклад I-II рівня акредитації відповідного напрямку).

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання музичних творів на інструменті або засобами мануальної техніки;
- основних етапів еволюції народно-інструментального виконавства;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії музики.

Уміння:

- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії народно-інструментального виконавства;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- грамотно визначати на слух, будувати та співати від звука інтервали, акорди та гами.

Наявність навичок:

- слухомоторної координації;
- м'язово-рухової лабільності;
- психо-моторної орієнтації;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- штрихової техніки;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- володіння технічними прийомами гри на музичному інструменті;
- гри по слуху;
- читання нот з листа;

- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

Творчий конкурс складається з двох етапів: «Виконавська майстерність» та «Основи теорії та історії музичного мистецтва».

Перший етап «Виконавська майстерність» передбачає:

- виконання на інструменті (баян, акордеон, домра / кобза, бандура, балалайка, цимбали, сопілка, скрипка, альт, гітара, контрабас) трьох різних за стилем та формою творів (один з них крупної форми);
- диригування двох різнохарактерних творів середньої складності, один з яких – для оркестру народних інструментів;
- виконання з листа запропонованого екзаменаційною комісією музичного твору;
- виконання на слух народної пісні або танцю.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

По інструментах

Акордеон-баян

1. Й.С.Бах	Триголосні інвенції	2. Й.С.Бах	Прелюдії та фуги з ДТК
3. Д.Бартон	Токата та fuga d-moll	4. П.Дейро	Фантазія рапсодія
5. А.Репніков	Концертіно	6. Й.Гайдн	Соната C-dur
7. Д.Гарт	Скерцо	8. П.Норбак – Ф.Ліпс	«Дрожащие листья»
9. Ю.Дранга	Обр. рос. нар. пісні «Черноглазая казачка»		
10. Ж.Ф.Рамо	«Курица»		

Домра

1. Й.С.Бах	Концерт a-moll Іч.	2. Ф.Шуберт	Соната a-moll Іч.
3. А.Вівальді	Концерт A-dur Іч.	4. Ф.Крейслер	«Радость любви»
5. Ж.Масне	Роздум	6. Б.Дваріонас	Елегія
7. К.Домінчен	Скерцо	8. Б.Міхеев	Пустотливий найграш
9. А.Долуханян	Скерцо	10. А.Комаровський	Концерт

Бандура

1. Й.С.Бах	Прелюдія C-dur ХТК І ч.
2. Й.С.Бах	Прелюдія і fuga C-dur
3. Й.С.Бах	Фантазія c-moll
4. М.Дремлюга	Прелюдія та fuga e-moll
5. Є.Юцевич	Прелюдія та fuga a-moll
6. Д.Бортнянський	Концерт D-dur І ч.
7. К.М'ясков	Фантазія на укр. народну тему.
8. К.М'ясков	Концертна п'єса на тему укр.нар.пісні «Вечір на дворі»
9. С.Баштан	Варіації на тему укр.нар.пісні «Йшли корови із діброви»
10. А. Кос-Анатольський	«Ой візьму відерце»

Балалайка

1. В.Андрєєв	Полонез №1
2. Є.Авксент'єв	Юмореска
3. М.Будашкін	Концертні варіації на тему рос.нар.пісні «Вот мчится тройка почтовая»
4. С.Рожков	Я встретил вас (концертні варіації)
5. О.Калінкін	Фантазія на дві українські народні пісні

6. О. Ленський	Гірський наспів
7. В. Кічанов	«Вийшли в ночі косарі». Варіації.
8. О. Шалов	«Кольцо души девицы». Варіації на рос. нар. тему.
9. Б. Трояновський	«Заграй моя волинка». Варіації на рос. нар. тему
10. Ф. Шуберт-М. Ельман	«Серенада»

Цимбали

1. Д. Смольський	Концерт a-moll
2. А. Гайдено	Рапсодія для цимбалів «Цигантада»
3. Ф. Ліст	Угорська рапсодія №2
4. Алага Геза	«Вихор»
5. Л. Донник	«Козацьке коло»
6. О. Незовибатько	«Зоре моя вечірня»
7. Г. Агратіна	«Березнянка»
8. Д. Попічук	Варіації на карпатські теми
9. П. Чайковський	Скерцо
10. Й. Брамс	Угорський танець №4

Для диригування

1. І. Альбеніс	Кордова
2. М. Бодашкін	На ярмарку
3. О. Лядов	Полонез пам'яті О.С. Пушкіна
4. В. Моцарт	Увертюра до опери «Викрадення з серало»
5. П. Чайковський	Інтродукція до балету «Лебедине озеро»
6. І. Шамо	Веснянка
7. В. Подгорний	Фантазія на тему білоруської народної пісні «Перепілонька»
8. М. Стецюн	Елегія Гнату Хоткевичу
9. М. Скорик	Мелодія
10. М. Мусоргський	Вступ до опери «Сорочинський ярмарок»

Другий етап «**Основи теорії та історії музичного мистецтва**» передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих навчальних музичних закладів I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, форму);
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання імен видатних діячів та виконавців на народних інструментах, характеристики їх творчої індивідуальності;
- орієнтації в партитурі музичного твору;
- знання відомих диригентів та оркестрів;
- знання оркестрових інструментів;
- знання основних елементів диригентської техніки;

- знання загальновідомої методичної літератури;
- знання шкіл та самовчителів гри на народних інструментах, збірок, посібників, монографій тощо;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо: вміння визначити на слух, будувати та проспівати від звука (вгору або вниз) мажорні (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорні (натуральні, гармонічні, мелодичні) гама до 5 знаків; інтервали – хроматичні, діатонічні та характерні (з розв'язанням, визначенням тональностей); акорди – збільшені та зменшені тризвуки з обертанням, септакорди доміантної та субдоміантної груп з обертанням, розв'язанням, визначенням тональностей.

Оцінка виставляється за 100-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів) за кожний етап творчого конкурсу: за перший етап «Виконавська майстерність» – від 100 до 200 балів; за другий етап «Основи теорії та історії музичного мистецтва» – від 100 до 200 балів.

Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу хоча б за один етап менше 124 балів, до участі в конкурсі щодо зарахування на денну або заочну форми навчання не допускаються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев А., Мясоедов Б. Элементарная теория музыки. — М., 1986.
2. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. — М., 1977.
3. Говорушко П. Методика обучения игре на народных инструментах. — М., 1975.
4. Гудал В. Инструментовка для оркестру українських народних інструментів. — К., 1988.
5. История зарубежной музыки в пяти выпусках. — Вып. 1. / ред. К. Розеншильд. — М., 1969; Вып. 2. / ред. Б. Левик. — М., 1966; Вып. 3. / ред. В. Конен. — М., 1972; Вып. 4. / ред. М. Друскин. — М., 1967; Вып. 5. / ред. И. Нестьев. — М., 1988.
6. История русской музыки / О. Левашова, Ю. Келдыш, А. Кандинский. — М., 1980.
7. История украинской музыки : учеб. пособ. / Сост. и ред. А. Шреер-Ткаченко. — М.: Музыка, 1981.
8. Іваницький А. Українська народна музична творчість. — К., 1999.
9. Іванов В. Оркестр українських народних інструментів. — К., 1981.
10. Історія української музики. — В 6 тт. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл та етногр. ім. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. — К. : Наук. думка, 1989-2004.
11. Казачков С. Дирижерский аппарат и его постановка. — М., 1967.
12. Колесса М. Основы техники диригування. — К., 1981.
13. Максимов Е. Оркестры и ансамбли русских народных инструментов. — М., 1983.
14. Маталаев Л. Основы дирижерской техники. — М., 1986.
15. Мусин И. О воспитании дирижера. — Л., 1987.
16. Ольхов К. Технические основы дирижерской техники. — Л., 1984.
17. Павлюченко С. Элементарная теория музыки. — К., 1980.
18. Пшеничний В. Инструментовка для оркестру народних інструментів. — К., 1985.
19. Смаглій Г., Маювик Л. Основы теорії музики : підручник для музичних училищ. — Х., 1998.
20. Способин И. Элементарная теория музыки. — М., 1979.

21. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. — Х. : Держ. вид-во України, 1930. — 290 с.